

2018-2019 ÜRETİM SEZONU
SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ ULUSAL
RESMİ TESPİT HEYETİ RAPORU

26 EYLÜL 2018-İZMİR

ÇALIŞMANIN AMACI VE GEREKÇESİ

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünün 06.08.2018 tarih ve 92061122-105-06-E.2290015 sayılı yazılarında; Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi'nin (UZZK) koordinatörlüğünde, ülkemiz zeytin ve zeytinyağı üretim sezonuna ilişkin sağlıklı ve güvenilir verileri sağlamak amacıyla 2009/2010 sezonundan itibaren olduğu gibi “Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyeti “ tarafından tüm zeytin yetiştirilen bölgelerde zeytin ve zeytinyağı işletmeleri, ilgili kurum, kuruluş ve kişilerle görüşülerek gerçekleştirilen ulusal ürün rekoltesi tespit çalışmalarına bu yıl da 2018/2019 üretim sezonu için Eylül ayında çalışılması görevi verilmiştir.

Bu çerçevede Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyimizce bir çalışma planı oluşturmak üzere, 15.08.2018 tarihinde yapılan söz konusu toplantıya, Ayvalık Ticaret Odası, Edremit Ziraat Odası, İzmir Ticaret Borsası, İzmir Ticaret Odası, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası, Burhaniye Sanayi Odası, Zeytincilik Araştırma Enstitüsü, Bunge, Ticaret ve Sanayi Kontuvarı, Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği, Savola Yağ, Poyrazcan, Akhisar Ziraat Odası temsilcilerinin katılımı ile gerçekleşmiştir. Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği, Ticaret ve Sanayi Kontuvarı, Savola Yağ, Bunge, Ege Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçı Birliği, İzmir Ticaret Borsası, Ayvalık Ticaret Odası, Antalya Ticaret Borsası, Aydın Ticaret Borsası, Gaziantep Ticaret Borsası ve İstanbul Ticaret Borsasının maddi, Türkiye Ziraat Odaları Birliği temsilcisi Akhisar Ziraat Odasının aynı katkıları ile yapılan çalışmalara aşağıda adı ve/veya yetkili temsilcisi bulunan kurum ve kuruluşların katılımı ile “**Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyetleri**” oluşturularak “**Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyeti ve Çalışma Programı**” çerçevesinde yapılan tetkikler sonucu aşağıdaki **2018-2019 Türkiye Rekolte Raporu** hazırlanmıştır.

2018/2019 SEZONU TÜRKİYE “ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ

ULUSAL RESMİ TESPİT HEYETİ VE ÇALIŞMA PROGRAMI”

ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyetleri, yaklaşan üretim sezonuna en kısa sürede en sağlıklı sonuçları vermek üzere, (10-15) Eylül 2018 tarihleri arasında eş zamanlı olarak

dört ayrı yörede, dört farklı uzman grubu ile çalışmalarını yürütmüş ve aşağıdaki tespitlerde bulunmuştur.

Dört ana bölgede görev yapan Heyetlerimiz, ülkemizin en büyük 15 il, 79 ilçe, köy ve beldelerinde mevcut zeytinliklerde teknik incelemeler yapmış, Zeytin Yetiştiricileri, Zeytin Üretici Birlikleri, Zeytin ve Zeytin Yağ İşletmeleri, Prina Sanayicisi, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl ve İlçe Müdürlükleri, Zeytin ve Zeytinyağı Kooperatifleri. Ziraat Odaları ile bire-bir görüşmeler gerçekleştirmişlerdir.

Buna göre;

Türkiye toplam ağaç varlığının yaklaşık %95' sini teşkil eden İzmir, Balıkesir, Çanakkale, Bursa, Manisa, Aydın, Muğla, Adana, Antalya, Gaziantep, Hatay, Kilis, Mersin, Osmaniye, Kahramanmaraş ve Antalya illeri ile bu illerin ilçe ve köylerinde yer alan ve yörenin çoğunluğuna örnek teşkil edebilecek zeytinliklerinden, tesadüfi olarak seçilen zeytin ağaçlarında; ağaç başına toplam zeytin miktarı, bu miktar içinde sofralık ve yağlık zeytin miktarı ile danede ki yağ randımanı ve kalitesi konusunda ayrı ayrı tespitlerde bulunarak ağaç ve/veya zeytinlik bazından tüme varım yöntemi ile toplam ağaçların verim bulgularına ulaşılmıştır. Bu bulgular; yörede yaşayan ve zeytin ve zeytinyağı konusunda deneyimli olduğu kabul edilen üretici, tüccar, sanayici, kooperatif yetkilisi, Tarım ve Orman il ve ilçe Müdürlüklerinin teknik elemanları, Ziraat Odaları, üretici birlik veya dernekleri, odalar, borsalar, dernekler gibi kuruluşların uzman temsilcilerinin çapraz sorgulamalarına dayalı bulguları ile karşılaştırılmak suretiyle, heyetin üzerinde oy birliği ile mutabık kaldığı rekolte tespit rakamları olarak raporumuzda yer almıştır. Çalışma programına dahil edilemeyen yörelere ait veriler ile zeytin ağacı varlığımız, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, İl ve İlçe Tarım Müdürlüklerinin resmi beyanlarından yararlanmak suretiyle raporumuza ilave edilmiştir. İncelemelerimiz sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

İZLENİM, TESPİT VE ÖNERİLER:

- Yeni fidanların her geçen yıl ürüne yatmalarına rağmen iklim koşullarında global iklim değişikliğinin etkisi ile genel olarak zeytin bahçelerinde ağaçların gelişiminin yer yer değişiklik göstermekle birlikte geçtiğimiz yıllara göre çok daha iyi olduğu gözlenmiştir. Bunun sonucu olarak geçtiğimiz yıl yaygın olarak görünen halkalı leke hastalığının bu yıl çok azaldığı tespit edilmiştir. Bu durum bazı bölgelerde maksimum ürün verimine sebep olmuştur. Yine de gelecek yıl ürün verecek veya ağaçların gelişmesini sağlayacak sürgün ve filizlerin kırılmamasına özen gösterilmeli ve uygun hasat yöntemleri (elle veya mekanik hasat) uygulanmalıdır. Bu konuda Tarım ve Orman Bakanlığımızca uygulanmakta olan kırsal kalkınma yatırımlarının

desteklenmesi kapsamında zeytin hasat makinelerine verilmekte olan desteklerin olumlu etkilerinin bu çalışmalarda da görülmesi nedeniyle artarak devam ettirilmesinin uygun olacağı belirlenmiştir.

- İlkbahar yağışlarının çiçek öncesi ve meyve tutumu sonrası görülmesi ürün gelişimini olumlu etkilemesine rağmen; yazın kurak geçen ve taban suyunun fazla yüksek olmadığı bölgelerde su stresine bağlı dane buruşluklarının olduğu gözlemlenmiştir.
- Yeni tesislerde dikimi gerçekleştirilecek fidanların öncelikle hangi amaçla dikileceği, bölgeye adaptasyon yeteneği vb. gibi hususlara dikkat edilmediği tespit edilmiştir. Son zamanlarda iri daneli sofralık zeytin ile ilgili yurt dışı taleplerinin artması nedeniyle sofralık zeytin yetiştiriciliğine uygun sulanabilir alanlarda iri daneli zeytin çeşitleri tercih edilmesi gerektiği ve çeşitlerin bölgelere adaptasyonuna göre her yörede kendi çeşitlerin ön plana çıkartılması önemli görülmüştür.
- Tarım ve Orman Bakanlığı 27 Mart 2018 tarih ve 30373 sayılı resmi gazetede yayımlanan **Bitkisel Üretim Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ**'de zeytin üreticisine, ÇKS kayıtlarında belirtilen alan dikkate alınarak 14 TL/da mazot ve gübre ödemesi desteği, 50 TL/da İyi Tarım Uygulaması (İTU) desteği, 70 TL/da Organik Tarım Desteği, 80 krş/kg Zeytinyağı fark ödemesi desteği, 100 TL/da Bitkisel Üretim Yapan Küçük Aile İşletmesi desteği olarak belirlenmiştir. Zeytin ve zeytinyağı sektöründe desteklemeler, çeşitli kalemlerde verilmekte ancak küçük aile işletmeciliğinin yoğun olması nedeniyle verilen desteklerin çok küçük bir kısmı üreticinin faydasına sunulmaktadır. Bunun yanı sıra özellikle zeytinyağı primi ödemelerinde yeterli talep olmadığı ya da müstahsil makbuzu düzenlemelerinde usulsüzlükler de tespit edilmektedir.

Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi olarak önerimiz, stratejik bir ürün olması nedeniyle zeytinyağının prim sisteminin zeytinyağının yanı sıra ham dane zeytin ve/veya AB' de olduğu gibi sofralık zeytine de uygulanmasıdır. Bu çerçevede AB' de 1 Avro/Kg olan zeytinyağı priminin ve 20 cent avro/kg olduğu bilinen sofralık zeytin priminin, ülkemiz koşulları da dikkate alınarak hiç olmazsa bu miktarların yarısı karşılığında tekabül eden miktarlarda yani Zeytinyağı Priminin 3,5 TL/Kg ve Sofralık Zeytin için ise 70 Krş/ Kg olması sektörel üretimin ve ticaretin sürdürülebilirliği için son derece önemli ve gerekli görülmektedir.

Böylelikle, küçük ya da büyük ölçekli tüm üreticilerimizin faydalanabileceği, çok daha etkili olacağı, sektörün kayıt dışı sorununa çözüm sağlayacağı, üreticinin maliyetlerine katkı yapacağı düşünülmektedir.

- Yine aynı tebliğde Geleneksel Zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu desteği yayınlanmıştır. Buna göre geleneksel zeytin bahçesi alanının en az 1/5'inde gençleştirme budaması yapacağını tespit

ettiren ve 15/10/2018-30/4/2019 tarihleri arasında gençleştirme budaması yapan çiftçilere budanan alan üzerinden 100 TL/da destekleme ödemesi yapacağı belirtilmiştir. Gençleştirme desteği için çiftçiler bu desteğin nasıl uygulanacağına dair bilgileri İl ve İlçe Gıda Tarım ve Orman Müdürlükleri'ne başvurdukları bilgileri alınmıştır.

- Bazı bölgelerde yağışların ilkbahar döneminde çiçeklenme öncesi ve meyve tutumu sonrası olması ağaç başına zeytin veriminin artmasına sebep olmuştur. Yoğun meyve tutumu sebebiyle iri kalibreli sofralık zeytinlerin fazla olmayacağı beklenmektedir.
- Zeytin Sineği zararlısı mevsim normallerinin altında giden sıcaklıklar sebebiyle bazı bölgelerde erken dönemde zarar oluşmasına neden olmuştur. Bu durum özellikle az meyve tutumunun olduğu alanlarda yüksek oranda zarar oluşturmuştur. Kuzey Ege ve Marmara bölgesinde uçakla ilaçlamanın yanında üreticilerin kendi imkanları ile zeytin sineği mücadelesi yapılmıştır. Diğer bölgelerde ise zeytin sineği ile az oranda ferdi mücadeleler gerçekleştirilmiştir.
- Zeytin sineği ve dolu nedeniyle danelerde oluşan yaralarda Antraknoz Hastalığının olduğu görülmüştür. Bu hastalık ile ilgili üreticilerin yeterli bilgiye sahip olmadığı belirlenmiştir.
- Sulama düz taban arazilerde ve yeni dikilen zeytinliklerde yapılmaktadır. Salma, çanak veya yağmurlama sulama görülmekle birlikte yeni tesislerde damlama sulama sistemleri öne çıkmaktadır. Sulamanın yaygınlaşması ile özellikle sofralık zeytin üretim ve kalitesinde iyileşmeler görülmektedir.
- Sulamanın olmadığı yada kısıtlı olan bölgelerde; küresel ısınmanın bir sonucu olarak kış ve ilkbahar yağışlarının beklenen seviyede olmaması nedeniyle, gerçekleşen yağışların bitkiler tarafından maksimum kullanılmasının sağlanmasına yönelik yeni dikim yapılacak alanlarda dikim aralıklarının daha geniş olması yerinde olacaktır. Ayrıca global iklim değişikliklerinin etkilerini azaltmak amacıyla zeytin dikim alanlarının yeniden belirlenmesine yönelik yapılacak çalışmaların Bakanlık tarafından desteklenmesi uygun olacaktır.
- Güney Bölgelerinde Gemlik çeşidi olan ağaçlardan her yıl düzenli verim alınırken, diğer çeşitlerde periyosiditenin etkileri görülmektedir.
- Birçok yörede zeytinyağlarının kısa sürede bozulmasının esas sebebinin bilimsel saklama şartlarına uyulmaması olduğu belirlenmiştir.
- Tüm yörelerimizde üretilen zeytin ve zeytinyağlarının ambalajlanması konusunda yeterli yatırımların yapılmamış olması sebebiyle, pazarlama en büyük handikap olarak kabul edilmektedir. Bölgede kaliteli mal temininde sıkıntılar bulunmakla birlikte, yeni fidan dikimi, yetiştiricilik, budama, hasat, damla sulama vb. gibi konularda da önemli eksiklikler tespit edilmiştir.

- Güney ve diğer bölgelerimizde yeni tesisler ve geleneksel zeytin ağaçlarından elde edilen salamura zeytinlerin yatırım teşvikleri ile desteklenmesinin gerektiği belirtilmektedir.
- Ülkemizde iklim koşulları ve eşsiz toprak yapısı ile çok kaliteli zeytinyağları üretebilecek potansiyele sahip olduğu ve üretilebildiği halde zeytinyağların saç, galvaniz tank veya plastik kaplarda muhafazası önemli kalite kayıplarına yol açmaktadır. Stoklama kapasitesi ve kalitesinin artırılması bakımından lisanslı depoculuk veya özel depoculuk sistemi teşvik edilerek zeytinyağların modern paslanmaz çelik hijyenik kaplarda muhafazasının sağlanması sektörün tamamının beklentisi ve talebi olmaktadır. Sektör temsilcileri bu yönlü destekleri beklemektedir.
- Sektörümüzün en önemli sorunu taklit, tağşiş ve kayıt dışılık sorunudur. Özellikle son yıllarda taklit ve tağşişle mücadelede Bakanlığımız denetmenlerince sıkı denetimlere gerek duyulmaktadır. Cezaların ve denetimlerin yetersiz olması, yol kenarlarında markasız, uygun olmayan ambalajlarda ve kayıt dışı satışların denetlenmesinden başlayarak, taşımayı gerçekleştiren tankerler ve depolar bazında kontrollerin yapılması gerektiği belirlenmiştir. Taklit ve tağşiş, haksız rekabetin artması ile kayıt dışılığın önlenememesi, hem kalite artışını ve hem de sektörün büyümesinin önündeki çok önemli bir engeldir.
- Sektör temsilcilerince, bölgeler arası zeytin ve yağ ticareti ve sevkinde yeni düzenlemelere ve kontrollere ihtiyaç olduğu, yerel çeşitlerin ülkesel ve uluslararası alanlarda tanınırlığının sağlanması için “coğrafi işaret tescil” “mahreç veya menşe” çalışmalarına ağırlık verilmeli ve teşvik edilmesi beklenmektedir. Markalaşma ve kaliteye destek verilmesi sağlanmalıdır.
- Çevre Bakanlığının Zeytin Vejetasyon Suyu ya da Karasu konusundaki çalışmaları ve çözüm önerilerini, UZZK Koordinasyonunda sektör temsilcilerinin görüşleri doğrultusunda hazırladığı rapora göre planladığı, hazırlanan raporun karasu sorununda 2 Faz dönüşüm projesinin ve diğer uygulamaların 3 yıllık bir sürece yayılması ve konu ile muhatap zeytin sıkım tesisi, prina tesisi ve diğer ilgilileri destekler uygulamalara gidilmesi neticesinde, karasuyunda bazı yörelerimizde fabrika sahiplerine ciddi para cezaları uyguladıkları bu durum da fabrika sahiplerini üretimden vazgeçme noktasına getirdiği hatta kapattıkları gözlenmiştir. İlk kez 1984 yılında başlatılan modern kontinü zeytin sıkma tesisi kurulu kapasitesi bir çok yörede ihtiyacın üzerindedir. Ülkemizde 1187 adet zeytin sıkma tesisi mevcut olup ortalama 70.000 ton/gün gibi bir kapasiteye ulaşılmaktadır. Bu nedenle yeni tesislere teşvik yerine, tesislerin modernizasyonun teşvik verilmesi uygun görülmektedir. Mevcut zeytin ve zeytinyağı işletmelerinin en önemli sorunu olan karasuyun ekonomiye kazandırılması olarak gözlenmiştir.
- Zeytinin işlenmesi sonucu elde edilen zeytinyağı haricinde; ikinci ekstraksiyon, dekantör ve salamura zeytinlerinin işlenmesi ile elde edilen salamur yağı olarak adlandırılan yağların piyasa

fiyatlarının altında değerlerle alınması neticesinde zeytinyağı fiyatlarında haksız rekabet oluşmasına ve tağşişe neden olmaktadır.

- Piyasa fiyatlarındaki dalgalanmaların; üretici ve tüketici üzerinde negatif etki yaptığı, markalı, ambalajlı market satışlarının %25-30'lara varan oranlarda düştüğü buna karşın merdiven altı satışlarda patlama olduğu, taklit ve tağşişin tavan yaptığı da yaşanan bir gerçektir. Tüm bu gerçekler göz önünde bulundurularak piyasa hareketlerinin dengeli gitmesi, hem üretici ve hem de tüketicinin korunması sektörümüzün sürdürülebilirliği açısından son derece önemlidir. Bu bakımdan AB'de olduğu gibi piyasa müdahale sisteminin kurulması, vadeli işlemler borsasına benzer veya lisanslı depoculuk gibi sistemlerin çalışmasının sağlanması gerekmektedir.
- Zeytinlerin işletmeye nakilleri sırasında kullanılan ve zeytinyağı kalite kayıplarına yol açan naylon torba veya çuvalların yerine zeytinin kasalarda taşınması ve bu tür araçlara destek verilmesi gerektiği ifade edilmektedir.
- Zeytinciliğe yatırım yapmak isteyen iş adamlarının olduğu, bu sektöre yapacakları yatırımların, bir takım kredi ve muafiyetler ile özendirilmesi ifade edilmektedir.
- Üreticilerin "Pazar" sorununa çözüm bulunması talebinde kararlı oldukları yerinde gözlenmiştir. Bunun için büyük salamura üretim ve paketlenme tesislerinin kurulması konusunda yapılan projelere T.C. Ziraat Bankası'nca düşük faizli Tarımsal Kredi desteği sağlanması beklenmektedir.
- Girdi maliyetlerinin azaltılması konusundaki talepler çok yoğun olarak dile getirilmektedir. Üretici ve Tarım teşkilatları ile yapılan görüşmelerde üretici maliyetlerinin 1kg zeytin için 2,5-3,5 arasında olduğu ifade edilmiştir.
- T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın zeytinde "mikoriza" uygulamalarını dikkatle takip etmesi ve bu konudaki başarılı çalışmaları desteklemesi beklentiler arasındadır.

Bu izlenim ve saptamalar doğrultusunda tespit edilen sorunlar ve çözüm önerileri ana başlıklar halinde aşağıdaki gibidir:

SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

***Sorun 1:** Sektörle ilgili istatistiki veriler güncel değil.*

Sorunun Tanımı:

- Rekolte tahmin çalışmaları uzmanların tecrübeleri ve gözlemlerine dayanarak yapılmaktadır. Başta ağaç sayısı olmak üzere, üretilen sofralık zeytin, toplam

zeytinyağı (natürel sızma, natürel Birinci ve rafinajlık) vb. gibi sektördeki verilerin güncelleştirilmesi ve kayıt altına alınması gerekmektedir.

Çözüm Önerileri

- Uzaktan algılama sistemleri kullanılarak, bir coğrafi bilgi sistemi ve güvenilir veri tabanı oluşturulmalıdır Bunun için oluşturulacak projeye AB, Bakanlığımız ve Sektör Temsilcilerince destek sağlanması uygun olacaktır. Zeytin Sıkma Tesislerinde zeytinyağı üretimi için saat takılarak elde edilen zeytinyağı miktarı ölçülebilmelidir. Aynı zamanda serbest yağ asitliği ve kalite sınıfı da beyan esaslı olarak kayıt altına alınmalıdır.

Sorun 2: Zeytincilik Faaliyetleri ve Global İklim Değişikliği

Sorunun Tanımı:

- Zeytincilik kültürel faaliyetlerinin yetersiz olması ve global iklim değişikliğinin etkileri,

Çözüm Önerileri:

- Yeni dikim alanları için global iklim değişikliği dikkate alınarak bu tür tehditlere karşı daha dayanıklı olabilecek zeytin çeşitlerinin geliştirilmesi, rakım, konum ve toprak yapısındaki alanların belirlenmesi,
- Havza bazlı destek modelinde AB’ de daha az kayırlanmış alanlar denen ve ülkemizde geleneksel meyilli alanlarda mukim zeytinlikler için ilave desteklerin verilmesi,
- Zeytinde hastalık ve zararlılarla mücadelede yeni yaklaşım ve yöntemlerin geliştirilmesi geniş spektrumlu ilaç tüketiminin minimize edilmesi,
- Düzenli ve yüksek verimli, ihracata uygun zeytin çeşitlerinin tercih edilmesi
- Bölgesel bir “Envanter Projesi” hazırlanarak kayıt dışı ağaçlar tespit edilerek, dikime uygun zeytin alanlarının süratle ağaçlandırılması,
- Bölgelerde bulunan “deliceler” aşılması ve 300-400 m. rakımlı, bozuk orman arazilerinde “zeytinlik” tesisine izin verilmesi
- Firesiz ve hızlı zeytin toplama için mekanik hasadın özendirilmesi ve yardımcı malzemelerin temini ve üretimini kolaylaştıracak önlemlerin alınması, zeytin hasat makinelerini küçük ve orta üreticilerin alımını kolaylaştırmak üzere fiyatlarının

kontrolden geçirilmesi, ayrıca gövde sarsıcı gibi büyük makinaların da teşvik kapsamına alınması,

- Ülkemizin yerli zeytin gen kaynaklarının korunması ve çeşitli yollarla fidan ithalat rejiminin engellenmesi,

Sorun 3: Madencilik faaliyetleri

Sorunun Tanımı:

- Zeytin alanlarında maden aramalarına imkan tanınması için Zeytinciliğin Islahı ve Yabancıların Aşılmasına dair Kanun'da yapılmak istenilen değişiklik taleplerinin ardı arkasının kesilmemekte ve sürekli olarak daha başka değişik çıkar grupları tarafından gündeme getirilmektedir. Bu saldırıların sonucunda hazırlanan yasa değişikliği teklifleri, 7 kez Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından reddedilmiştir.

Çözüm Önerileri:

- Sektörün en önemli teminatı olan bu yasanın gerçekten geleneksel zeytin ağaçlarımızı koruyacak ve yeni plantasyonların oluşmasının önünü açacak bir revizyonun Konseyimiz ve Tarım ve Orman Bakanlığımız ile birlikte düzenlenmesi

Sorun 4: Taklit ve Tağşiş

Sorunun Tanımı:

- Kayıt dışı olarak, uygun olmayan koşullarda satışın yoğun olduğu görülmektedir. Üretici adı altında kontrolsüz üretim ile tüketicilerin aldatılması
- Zeytinyağı adı altında pamuk yağı, kanola, aspir, ayçiçek yağlarının karıştırılmasının yanı sıra prina, ikinci ekstraksiyon ve dekantör yağlarının karıştırılması,
- Tanınmış ve satışı çok olan firmalara ait ürünlerinin taklit edilerek zeytinyağı yerine başka bitkisel yağların ya da kalitesi düşük zeytinyağlarının satışa sürülmesi

Çözüm Önerileri:

- Yasal Mevzuatımız AB ile uyumlu hale gelmiştir. Konseyimizce piyasa takip edilmekte, kalite kontrol programı uygulanmaktadır. Bu analizlerin yapılabilmesi için Bakanlığımız

bünyesinde de Ankara, İzmir ve Bursa'da Kontrol Laboratuvarları faaliyet göstermektedir. Bu laboratuvarların sayılarının artırılmasının sağlanması, başta tanker ve depo bazında kontrollere ağırlık verilmesi, tağışışli yağlarla ilgili kamu denetimlerinin artırılması, etkin ve caydırıcı ceza sisteminin devreye girmesi

- Eskiden pazarlarda veya yol kenarlarında yapılan taklit ve tağışışli ürünler Tarım ve Orman Bakanlığının verilerine göre yaygınlaşarak büyük markalı Sanayicilere de yayılmış, hatta büyük hipermarket zinciri markalarında TGK. Zeytinyağı Tebliğine uygun olmayan ürünlerin var olduğu saptanmıştır. Bu problemin çözümünde zaman geçirilmeden etkin ve caydırıcı cezai yaptırımların gerçekleştirilmesi için yasa değıışikliğinin yapılması, müteselsil sorumluluğun oluşturulması yerinde olacaktır.
- Markasız kayıt dışı üretimin kontrol altına alınabilmesi için üretici kisvesi altında satış yapan kişilerin denetlenerek satışlarının kayıt içine alınması.
- Taklit ve tağışışin önlenmesi için ürünlerin tarladan sofraya ürün izlenebilirliğini sağlamak üzere ÜDTS' de yapılan hatalı yazılımın günümüz teknolojik imkanları çerçevesinde güncellenmesi ve uygulanması

Sorun 5: Yapılan Desteklemelerin Yetersizliđi ve etkin olmaması

Sorunun Tanımı:

- Üreticilere yapılan desteklemelerin yetersiz ve etkisiz olması.

Çözüm Önerileri:

- Stratejik bir ürün olması nedeniyle zeytinyağının prim sisteminin zeytinyağının yanı sıra ham dane zeytin ve/veya AB' de olduğu gibi sofralık zeytine de uygulanması ve bu çerçevede AB' de 1 Avro/Kg olan zeytinyağı priminin ve 20 cent avro/kg olduğu bilinen sofralık zeytin priminin, ülkemiz koşulları da dikkate alınarak hiç olmazsa bu miktarların yarısı karşılığına tekabül eden miktarlarda yani Zeytinyağı Priminin 3,5 TL/Kg ve Sofralık Zeytin için ise 70 Krş/Kg olması sektörel üretimin ve ticaretin sürdürülebilirliği için son derece önemli ve gerekli görölmektedir.
- Genel olarak AB' de olduğu gibi piyasayı düzenleyici fiyat ve destek modellerinin uygulanması,

- Zeytincilik sektöründe ürün ve üretim maliyetinin düşürülmesinde mutlak gerekli görülen ve zeytincilikte kullanılan girdilerden başta gübre, akaryakıt ve enerjinin ucuzlatılması, Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi uygun olacaktır.

Sorun 6: Kalite

Sorunun Tanımı:

- Zeytinin toplanmasından zeytinyağı elde edilmesinde, işlenmesinden depolanması ve ambalajlanmasına kadar olan süreçte kalite kayıplarının oluşması

Çözüm Önerileri:

- Zeytinyağı ticareti yapan kişilerin eğitilmesi ve ruhsat verilmesi, ruhsatsız kişilerin tedarikçi ya da toplayıcı olarak çalışmalarının engellenmesi
- Üretici ve kontinü tesisleri kalite kayıpları konusunda bilgilendirme amaçlı eğitimler verilmesi, hasat sezonunda kontroller yapılması ve teşvik edilmesi, kaliteli yağların prim sistemi içinde ilave destekle ayrıca değerlendirilmesi
- Kalite kayıplarının önlenmesi için zeytinyağlarımızın, azot korumalı paslanmaz çelik tanklarda depolanabilmesinin desteklenmesi, bu kapsamda Lisanslı Depoculuğun teşvik edilmesi, “modern laboratuvarların kurulması böylece her yıl iç piyasa ve ihracata uygun, kaliteli ve düzenli bir zeytinyağı arzının sağlanması,
- Paketleme tesislerinin kurulması ve zeytinyağı üretiminin ihracata yönelik olması için günün koşullarına uygun, uluslararası rekabet yapılabilecek şekilde destekleme modeline geçilmesi, “Kaliteli Türk Zeytin ve Zeytinyağı” konsepti ile devlet tarafından hedef pazarlarda etkili tanıtım faaliyetlerinin başlatılması,

Sorun 7: Prina ve Karasu

Sorunun Tanımı:

- Zeytinyağı sektörümüzün yan ürünü olan prina ve karasu, çevreyi kirletici olarak algılanmakta ve sanayicilerimizin özellikle atık su deşarj sorununa yönelik çözüm sağlayamadığı için sektörde ciddi sıkıntılara neden olmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Bu kapsamda Merkezi Madrid’de bulunan Uluslararası Zeytin Konseyi’nin (IOC) Fonds Commun pour les Produits de Base (CFC) ile birlikte gerçekleştirdiği “Recycling of Vegetable Water and Olive Pomace on Agricultural Land” konulu CFC/IOOC/04 no’lu proje raporu dikkate alınmalıdır. Dünya zeytinciliğinde ikinciliği hedef alan ülkemizde halen yaklaşık 1.5 milyon ton dane zeytinin işlenmesi sırasında 1 milyon ton karasu ve 1 milyon ton nemli prina elde edilmektedir. Ülkemizde zeytin karasuyunun zirai alanlarda gübre olarak kullanımı, mevzuatımızda yasak olması nedeniyle uygulanamamaktadır. Ancak proje raporunda görüleceği gibi zeytinden yağ elde edilmesi aşamasındaki bu iki yan ürün gübre olarak kullanılması söz konusudur. Bu durumda hem kimyasal gübre kullanımı azaltılabilir, hem bilinçsiz gübre kullanımı önlenmiş olur ve hem de sektörümüzde sürekli olarak çevre kirliliğine neden oldukları gerekçesi ile ceza ödemek zorunda bırakılan sanayicimizin katma değer yaratmasına imkan sağlanmış olacaktır.
- Sürekli (kontinü) santrifüj yöntemiyle zeytinyağı üreten işletmelerin iki fazlı dekantasyon sistemine geçiş yapması ve bu yöntemle pirina içerisinde kalan zeytin karasuyunun pirina tesislerine gönderilmesi,
- Üç fazlı dekantasyon sistemiyle devam edecek işletmelerde oluşan zeytin karasuyunun sızdırmaz lagünlerde biriktirilerek buharlaştırılması, talep edilmektedir. Bu bağlamda, üç fazlı çalışan işletmeler için merkezi lagünlerin oluşturulması ve pirina sanayinin depolama, taşıma ve işleme gibi altyapı eksikliklerinin tamamlanması açısından, sektöre gerekli desteklerin verilmesi,

Sorun 8: Tüketime düşük ve kayıt dışı olması

Sorunun Tanımı:

- Ülkemizin en önemli sorunu, kayıt dışılık ve tüketimin düşük olması

Çözüm Önerileri:

- Sofralık zeytin ve zeytinyağında kayıt dışı tüketimin yoğun olması nedeniyle sofralık zeytinde gıda güvenilirliği sorunu, zeytinyağında ise kalite düşüklüğü ve haksız rekabetin yoğun olmasını önlemek için kayıtlı üretimin özendirilmesi ve bu amaçla mevcut desteklere ilave olarak AB’ de olduğu gibi sofralık zeytine de destek verilmesi,

- Kaliteli iç tüketimin artırılması için kamu spotları dahil tanıtım yapılması,
- AB’de yıllardan beri izin verilmesine rağmen ülkemizde 29 Ocak 2017 tarihinde yayımlanan ve 01.01.2020 tarihinde zorunlu uygulamaya girecek olan TGK Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliği ile Sağlık Beyanları Yönetmeliğinde zeytin ve zeytinyağının kaldırılan sağlık beyanlarının tekrar konulması ve sağlık beyanı yapılmasına izin verilmesi,
- Sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir ticaret kısacası sürdürülebilir sektör için değer zinciri içinde tüm halkaların eşit olarak yer alması ve haksız rekabetin önlenmesi büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda hem üreticimizin maliyetlerini düşürücü tedbirlerin alınması, ihracatçımızın uluslararası pazarda rekabet edebilmesi ve tüketicimizin ulaşılabilir fiyatlardan ürünü tüketmesinin sağlanması gerekmektedir. Bu bakımdan bütüncül bir yaklaşımla tüm sorunlar ele alınmalı, analiz edilmeli ve çözüm yolları uygulanmalıdır.

SONUÇ:

Bu izlenim tespit ve önerilerimiz doğrultusunda sonuç olarak; **2018-2019** üretim sezonunda **Türkiye** genelinde zeytin ağaç sayısı, üretilecek toplam zeytin ile bundan sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ile elde edilecek zeytinyağı rekolte verileri gösterir veriler **Ek: Tablo’da** sunulmuştur.

Buna göre, İzmir, Balıkesir, Çanakkale, Bursa, Manisa, Aydın, Muğla, Adana, Antalya, Gaziantep, Hatay, Kilis, Mersin, Osmaniye, Kahramanmaraş ve Şanlıurfa illerine dört farklı Uzmanlar Heyeti oluşturularak tahmin çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Rekolte tespit heyetlerince gidilemeyen ancak Bakanlığımız il ve/veya ilçe Tarım Müdürlüklerinden temin edilen bilgilere göre diğer illerle birlikte Türkiye Geneline **toplam 151.347.628 adet meyve veren, 26.583.103 adet meyve vermeyen ağaç mevcut olup (geçtiğimiz yıla göre %5,4 artış), ağaç başına ortalama 10 Kg zeytin verimi (geçen yıla göre -%29,2 verim düşmesi ile 1.500.467 ton zeytin danesi alınacağı**

(geçen yıla göre -%36 azalma), bunun **423.644 ton' unun sofralık zeytine** (geçen yıla göre -%7,6 azalma), **1.076.823 ton' unun yağlığa** (geçen yıla göre -%35 azalma) ayrılacağı bundan da ortalama **1/5.6 randıman ile 193.613 .000 ton** (geçen yıla göre -%27 azalma) **zeytinyağı** elde edileceği, tahmin edilmiştir.

2018-2019 İŞ YILI
REKOLTE TESPİT HEYETİ
ÇALIŞMA PROGRAMI

Rekolte tespit çalışması: (10-15) Eylül 2018

1.BÖLGE: KUZEY EGE VE MARMARA

Katılanlar:

- 1.Dr. Cahit Tunç-UZZK
2. Songül Acar - Zeytincilik Araştırma Enstitüsü
3. Selim Kantarcı- Ayvalık Ticaret Odası
4. Barış Öztürk - Bunge Gıda
5. Erdal Atsever – Ege İhracatçı Birlikleri
6. Emre Uygun - UZZK
7. Süleyman Dönmez- Bandırma Ziraat Odası

Çalışma Programı:

<u>Tarih</u>	<u>Gidilen Yerler</u>
-10.09.2018	İzmir, Bergama, Dikili, Ayvalık (Pazartesi Konaklama)
-11.09. 2018	Ayvalık, Gömeç, Burhaniye, Havran, Edremit (Salı Konaklama)
-12.09. 2018	Edremit, Altınoluk, Küçükkuyu, Ayvacık, (Çarşamba Konaklama)
-13.09. 2018	Bayramiç, Ezine, Çanakkale (Perşembe Konaklama)
-14.09. 2018	Edincik, Erdek, Mudanya (Cuma Konaklama)
-15.09. 2018	İzmir, Orhangazi, Gemlik, İzmir (Cumartesi Dönüş)
-16.09. 2018	Gerek görülürse bölgeler genişletilecektir.

2. BÖLGE: İZMİR VE ÇEVRESİ

Katılanlar:

1. İsmet Uçar - UZZK
2. Oktay Sezgin - Zeytincilik Araştırma Enstitüsü
3. Özgür Tuzlu -Tariş
4. Aytekin Değirmenci - Akhisar Ziraat Odası
5. Ezgi Çelik - İzmir Ticaret Borsası
6. Sait Kaya- Akhisar Ziraat Odası
7. Ayhan Bakan –EİB
9. Bahaettin Oktav -EİB

Çalışma Programı:

Tarih

Gidilen Yerler

-10.09.2018	İzmir, Manisa, Saruhanlı, Akhisar (Pazartesi Konaklama)
-11.09.2018	Akhisar, Kırkağaç, Soma (Salı Konaklama)
-12.09.2018	Gölmarmara, Salihli, Ahmetli, Turgutlu, Kemalpaşa, (Çarşamba Dönüş)
-13.09.2018	Torbalı, Tire, Ödemiş, Bayındır, Selçuk,
-14.09.2018	Mordoğan, Karaburun, Urla
-15.09.2018	Merkez, Menderes, Seferihisar,
-16.09.2018	Gerek görülürse bölgeler genişletilecektir.

3.BÖLGE: GÜNEY EGE

Katılanlar:

1. İsmail Çırak-Tariş
2. Özgür Dursun- Zeytincilik Araştırma Enstitüsü
3. Abidin Sezer - Ticaret ve Sanayi Kontuvarı
4. Okan Borazan - Aydın Ticaret Borsası
5. Kadri Gündeş – EİB

Çalışma Programı:

Tarih

Gidilen Yerler

-10.09.2018	İzmir, Germencik, İncirlioiva, Koçarlı, (Pazartesi Konaklama)

-11.09.2018	Köşk, Aydın (Salı Konaklama)
-12.09.2018	Aydın, Sultanhisar, Nazilli, Bozdoğan, (Çarşamba Konaklama)
-13.09.2018	Nazilli, Karacasu, Kuyucak, Buharkent, Yenipazar (Perşembe Konaklama)
-14.09.2018	Karpuzlu, Çine, Muğla, Yatağan, Bodrum (Cuma Konaklama)
-15.09.2018	Milas, Söke, Kuşadası, İzmir (Cumartesi Dönüş)
-16.09.2018	Gerek görülürse bölgeler genişletilecektir.

4.BÖLGE: AKDENİZ VE GÜNEYDOĞU

Katılanlar:

1. Ahmet Sarıkaya -Ticaret ve Sanayi Kontuarı
2. Çiğdem Ceren - Hatay Zeytincilik Araştırma Enstitüsü
3. Mert Murat -Tariş
4. Yusuf İshakoğlu -Hatay Zeytin Zeytinyağı Koop.
5. Hasan Rüstemoğlu - Antakya Ticaret ve Sanayi Odası
7. Sinan Şahinalp – EİB Kilis Zeytin Üreticileri Birliğı
8. Murat Çetin –EİB

Çalışma Programı:

Tarih

Gidilen Yerler

-10.09.2018	Adana, Erzin, Dört Yol, Kırıkhan, Reyhanlı, Altınözü, Hatay (Konaklama).
-11.09.2018	Hatay, Hassa, Akbez, Musabeyli, Elbeyli, Kilis (Konaklama).
-12.09.2018	Kilis, Oğuzeli, Nizip, Gaziantep, Osmaniye (Konaklama).
-13.09.2018	Osmaniye, Kadirli, Kozan, İmamoğlu, Sarıçam, Adana (Konaklama).
-14.09.2018	Adana, Tarsus, Mersin, Silifke, Mut, Manavgat (Konaklama).
-15.09.2018	Manavgat, Serik, Döşemealtı, Antalya (Dönüş).

1) 2018-2019 SEZONU KUZEY EGE – MARMARA BÖLGESİ ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ TAHMİN HEYETİ RAPORU

2018–2019 sezonu Kuzey Ege ve Marmara Bölgesi zeytin ve zeytinyağı rekoltesini tespit etmek amacıyla görevlendirilen heyetimiz çalışmalarını Ege Bölgesinin kuzeyinde, yani İzmir’in kuzey ilçeleri, Balıkesir, Çanakkale ve Bursa İllerine bağlı 18 ilçenin zeytin bölgelerinde 10-15 Eylül 2018 tarihleri arasında tamamlamıştır.

- Çalışmalarımızda heyetimiz İzmir'in kuzey ilçeleri ile Balıkesir, Çanakkale ve Bursa illerinin ilçe, köy ve beldelerinde bulunan zeytinliklerde teknik incelemeler yapmış, Tarım ve Orman İl ve İlçe Müdürlükleri, Tarım Satış Kooperatifleri, Üretici Birlikleri ile üreticiler, zeytin ve zeytinyağı işletmeleriyle görüşmeler gerçekleştirmiştir.
- Çalışma kapsamında yapılan görüşmelerde geçen yıl bölge genelinde yapılan rekolte tahmininin üzerinde bir üretimin gerçekleştiği belirtilmiştir.
- Rekolte heyetlerinin çalışma programında yer alan ilçelerde üretim miktarları ile üretimin sofralık ve yağlık olarak dağılımı; heyet üyelerinin arazi gözlemi, sektör ve Tarım ve Orman İl/İlçe Müdürlükleri ile görüşmeleri sonucunda tahmin edilmiştir. Heyetimizin arazi programında yer almayan ilçelerdeki ürün tahminleri, komşu ilçe verilerine göre revize edilerek ve IVA verileri dikkate alınarak tabloya yansıtılmıştır.
- Heyetimizin görev yaptığı bölgelerde zeytin sineğinin yaz ayları süresince görüldüğü ve bu zararlıya karşı gerek üreticiler tarafından yerden, gerekse uçakla bölgesel bazda mücadele yapılarak zarar seviyesinin baskılanmaya çalışıldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; Kuzey Ege ve Marmara Bölgesi 2018/2019 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

BALIKESİR

2018–2019 Sezonu zeytin ve zeytinyağı rekoltesi tahmin heyeti olarak Balıkesir İli Ayvalık, Gömeç, Burhaniye, Havran, Edremit, Erdek, Bandırma İlçeleri ve köylerinde bulunan zeytinliklerde gerekli incelemelerde bulunulmuştur.

Zeytincilikte önemli bir yere sahip olan bu ilde üreticiler, kooperatifler, sanayiciler ile Tarım ve Orman İlçe Müdürlükleri'nde ilgili teknik personellerle yapılan görüşmeler sonucunda 2018/2019 zeytin ve zeytinyağı sezonu ile ilgili bilgiler edinilmiştir.

Bölgede ilkbaharda çiçeklenme döneminde ve bahçeler bazında farklılık oluşturacak şekilde kaydedilen yağışların meyve tutumunu olumsuz etkilediği öğrenilmiştir.

Ayvalık yöresinde geçtiğimiz yıl beklentilerin üzerinde üretim artışı olması ve Nisan ayından beri global iklim değişikliğinin de etkisi ile yaz yağmurlarının çok etkili olamadığı için kuraklığa bağlı nedenlerle verimin düşük olduğu gözlenmiştir. Sadece taban arazilerde ve sulanan zeytinliklerde ürün olduğu belirlenmiştir.

Gömeç ilçesi Ayvalık ilçesine göre daha iyi olsa da sadece taban yerlerde ve sulanan zeytinliklerde zeytinin olduğu, diğer kısımların boş olduğu belirlenmiştir.

Burhaniye İlçesinde de geçen yıla göre verim düşük olduğu sadece belli mevkilerde ürün olduğu belirlenmiştir.

Havran İlçesinde çiçeklenme zamanı meydana gelen yağışların meyve tutumunu olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Ayrıca zeytin güvesinden dolayı meyve dökümlerinin başladığı tespit edilmiştir.

Edremit İlçesinde sadece bakımlı ve sulanan bahçelerde ürün olduğu ve bu alanlardaki ağaçlarda doluluk oranının yüksek olduğu, diğer alanlarda ise ağaçlarda ürün olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca meyve dökümlerinin başladığı tespit edilmiştir.

Erdek ve Bandırma ilçelerinde meyve iriliğinin geçen yıla göre daha iyi olduğu belirlenmiştir. Bu yüzden sofralık oranının daha çok olacağı tahmin edilmektedir.

Ayvalık, Gömeç, Burhaniye, Havran, Edremit, Bandırma ve Erdek ilçelerinde Zeytin Sineği zararlısının ekonomik seviyede zarar oluşturacak yoğunluğa ulaştığı, bu zararlıya karşı bölgedeki sulanan araziler başta olmak üzere bahçesinde iyi ürün olan üreticilerin yerden ilaçlama yaptıkları öğrenilmiştir. Ayrıca, bu zararlıya karşı Burhaniye, Havran ve Edremit ilçelerinde 2 kez, Erdek ilçesinde ise 3 kez uçakla ilaçlama yapılmıştır. Zeytin Sineğinin özellikle yerden ilaçlama yapılan bahçelerde zararının düşük olduğu, yerden ilaçlama yapılmayan ve ürünün az olduğu bahçelerde ise etkili seviyede zarar oluşturduğu gözlenmiştir. Ayrıca zeytin güvesi meyve neslinin zararı sonucu meyve dökümlerinin başladığı tespit edilmiştir.

Heyetin çalışma yaptığı ilçelerde geçen yıl gerçekleşen üründen sofralığa ayrılan zeytinlerle depoların dolduğu, depolarda stok miktarının yüksek olduğu ve özellikle küçük kalibreli stokta bekleyen sofralık zeytinlerin yağa işlendiği, bu yıl sofralığa sadece büyük kalibreli zeytinlerin ayrılacağı belirtilmiştir.

Balıkesir ilçelerine ait 2018 yılı zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda belirtilmiştir. Buna göre, toplam **11.038.624 adet meyve veren, 473.990 adet meyve vermeyen** ağaç mevcut olup, ağaç başına ortalama **10.0 kg. zeytin verimi** ile **109.902 ton zeytin tanesi** alınacağı, **bunun 26.455 tonunun sofralığa, 83.446 tonunun yağlığa** ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5,5 randıman ile 15.269 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

ÇANAKKALE

Çanakkale ilinde Merkez, Ayvacık, Ezine, Bayramiç ilçelerine bağlı köy ve beldelerde bulunan zeytinliklerde gerekli incelemelerde bulunulmuştur.

İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Tarım Satış Kooperatifleri, zeytinyağı işletmecileri ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2018-19 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır.

Bölgede Ezine ve Merkez ilçelerde ürünün diğer ilçelere göre daha iyi olduğu, danelerin diri olduğu ve çeşide ait yeterli iriliğe ulaştıkları gözlenmiştir. Ayvacık ilçesi Gürpınar yöresinde barajdan sulanan alanlarda meyve verimin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bölgede Halkalı Leke Hastalığı genel olarak bu yıl zarar yapmamıştır. En önemli zeytin zararlısı olan Zeytin Sineğinin ise yoğunluğunu arttırdığı, özellikle Ezine ve Ayvacık ilçesi Gürpınar Beldesinde bu zararlıya karşı üreticilerin etkili şekilde yerden ilaçlı mücadele yaptıkları öğrenilmiştir. Bu zararlının bölgedeki ilaçlı mücadele yapılmayan bahçelerde etkili zarar oluşturduğu gözlenmiştir. Ayrıca Zeytin Güvesi meyve neslinin zararı sonucu meyve dökümlerinin başladığı tespit edilmiştir.

Çanakkale ilçelerine ait 2018-2019 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur. Buna göre, toplam **4.932.871 adet meyve veren, 525.413 adet meyve vermeyen** ağaç mevcut olup, ağaç başına ortalama **9.0 kg. zeytin verimi** ile **44.288,0 ton zeytin tanesi** alınacağı, **bunun 7.750.0 tonunun sofralığa, 36.538,0 tonunun yağlığa** ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5 randıman ile 7.308,0 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

İZMİR

İzmir ilinde, Bergama, Dikili ve Aliğa ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan bölgelerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlükleri, Tarım Satış Kooperatifleri, zeytinyağı işletmecileri ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2018-19 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır.

Aliağa ve Bergama İlçelerinde verimin geçen yıla göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Özellikle taban arazilerde verimin iyi, danelerin diri ve iri olduğu gözlenmiştir. Dikili ilçesinde ise verimin geçen yıldan daha düşük olduğu gözlenmiştir. Bölgede bu yıl vegetasyonun erken olmasına paralel hasadın 20 gün civarında erken başlayabileceği, özellikle Gemlik çeşidi zeytinlerde danelerde kararmanın başladığı gözlenmiştir.

Bölgede özellikle sofralık olarak değerlendirilen Gemlik ve Domat çeşidi ile kurulmuş tesislerde ve sofralık olarak değerlendirilmeye uygun dane yapısına sahip Ayvalık (Edremit) Yağlık çeşidi zeytinlerin olduğu bahçelerde zeytin hastalık ve zararlılarına karşı üreticiler tarafından yoğun bir ilaçlama programı uygulandığı öğrenilmiştir. Bu nedenle zeytin alanlarında danelerin irileşmeye başladığı dönemden itibaren yoğunluğunu arttırdığı ve yaz ayları süresince görülmeye devam ettiği öğrenilen zeytin sineği'nin ilaçlı mücadele yapılmayan bahçelerde zarar oluşturduğu, ilaçlı mücadele yapılan bahçelerde kayda değer zarar oluşturmadığı gözlenmiştir.

Bölgede Halkalı Leke Hastalığının bu yıl etkili zarar oluşturmadığı öğrenilmiştir. Ayrıca, bahçelerde zeytin güvesi kaynaklı meyve dökümlerinin özellikle ilaçlı mücadele yapılmayan bahçelerde görülmeye başladığı gözlenmiştir.

Bölgede Bergama ilçesinde bu üretim sezonunda yeni kurulan tesisler nedeniyle meyve vermeyen ağaç sayısının 114.217 adet artmasına karşın karayolu çalışmaları sırasındaki ağaçların köklenmesi nedeniyle meyve veren ağaç sayısının 221.210 adet azalmıştır. Diğer ilçelerimizin ağaç sayısında bir değişim olmamıştır.

2-) 2018-2019 SEZONU ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ MANİSA, İZMİR KÜÇÜK MENDERES HAVZASI, İZMİR YARIMADA BÖLGESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU:

Heyet çalışmalarına 10.09.2018 tarihinde başlamış ve sırasıyla Manisa-Merkez, Saruhanlı, Akhisar, Kırkağaç, Soma, Gölarmara, Salihli, Ahmetli, Turgurlu, Kemalpaşa, İzmir, Torbalı, Tire, Ödemiş, Bayındır, Menderes, Seferihisar, Urla, Karaburun, Selçuk il, ilçe ve zeytin yörelerinde incelemeler ve tespitlerde bulunmuş 15.09.2018 tarihinde çalışmalarını tamamlamıştır.

- Çalışmalarımızda heyetimiz Manisa ve İzmir illerinin ilçe, köy ve beldelerinde bulunan zeytinliklerde teknik incelemeler yapmış, Gıda Tarım ve Orman İl ve İlçe Müdürlükleri, Tarım

Satış Kooperatifleri, Üretici Birlikleri ile üreticiler, zeytin ve zeytinyağı işletmeleriyle görüşmeler gerçekleştirmiştir.

- Çalışma kapsamında yapılan görüşmelerde geçen yıl bölge genelinde yapılan rekolte tahminine paralel bir üretimin gerçekleştiği belirtilmiştir.
- Rekolte heyetlerinin çalışma programında yer alan ilçelerde üretim miktarları ile üretimin sofralık ve yağlık olarak dağılımı; heyet üyelerinin arazi gözlemi, sektör, Tarım ve Orman İl/İlçe Müdürlükleri ile görüşmeleri sonucunda tahmin edilmiştir. Heyetimizin arazi programında yer almayan ilçelerdeki ürün tahminleri, komşu ilçe verilerine göre revize edilerek ve IVA verileri dikkate alınarak tabloya yansıtılmıştır.
- Heyetimizin görev yaptığı bölgelerde Zeytin Sineğinin yaz ayları süresince görüldüğü ve bu zararlıya karşı üreticiler tarafından yerden mücadele yapılarak zarar seviyesinin baskılanmaya çalışıldığı tespit etmiştir.

İzmir-Manisa Bölgesi 2018/2019 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

Manisa Genel:

Kış ayları sıcaklıklarının mevsim normallerinin üzerinde seyretmesinden dolayı mayıs ayının sonlarında zeytin güvesi ve fidan tırtılı; haziran ayı sonunda ise zeytin sineği zararlısının yüksek popülasyon artışları, zirai mücadele yapılmayan bölgelerde zarara neden olduğu görülmüştür. Manisa ili genelinde bugüne kadar tuzak takipleri devam etmiş ve gerek duyulduğunda ilanlar verilmiştir. Manisa ili genelinde bu yıl Zeytin Halkalı Leke hastalığının yaygın olarak görülmediği, ancak koruyucu ilaçlamaların yapıldığı belirtilmiştir. Bu yıl halkalı leke hastalığından fazla şikayet alınmadığı bildirilmiştir. Meyvelerde kahverengileşme ile lezyonlar görülmüş meyveleri kısmen veya tamamen çürüttüğü tespit edilmiş, bunun Antraknoz olabileceği tahmin edilmiştir.

Yapılan genel saha çalışmaları neticesinde, meyve tutumunun bölgelere göre değişiklik gösterdiği, yoğun meyve tutumu olan bölgelerde dane iriliğinin fazla olmadığı yine yaz döneminin çok sıcak ve kurak geçmesi sebebiyle özellikle sulanmayan bahçelerde küçük dane oluşumu ve buruşukluk gözlenmiştir. Bu durumun devam etmesinin, sofralık zeytin üretiminin azalmasına ve toplam yağ rekoltesinin artmasına yol açacağı düşünülmektedir. Ayrıca yapılan üretici ve sanayici görüşmelerinde 2017-2018 sezonu veriminin çok iyi olmasından dolayı küçük kalibreli zeytinleri

bile kuyulara konulduğu fakat rekolte çalışmalarının yapıldığı günlerde zeytinlerin çok düşük fiyata çekildiği ve üreticilerin bu durumdan zarar ettiği bilgisi alınmıştır.

Elle toplamada işçi yevmiyelerinin kadınlar için 70-80 TL, erkekler için 90 TL civarında olacağı belirlenmiştir.

İl genelinde zeytin tarımına yönelik ilginin devam ettiği, Tarım ve Orman ilçe müdürlükleri ve Ziraat Odalarının verdiği uyarıların dikkate alınarak kültürel işlemler ve zirai mücadelelerin yapıldığı görülmüştür. Manisa ili genelinde **meyve veren 18.674.379, meyve vermeyen 3.152.198** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama 16,6 kg zeytin hesabıyla toplam 310.067 ton zeytin danesi elde edileceği, bunun **147.648 ton'unun yemekliğe, 162.419 ton'unun yağlığa** ayrılacağı, ortalama 5.6 randıman ile **28.525 ton zeytinyağı** elde edileceği öngörülmüştür.

Şehzadeler ve Yunus Emre (Manisa-Merkez): İl Müdürlüğünce, zeytin alanların her yıl git gide arttığı, ağırlıklı çeşidin gemlik olduğu ve bunu domat ve uslunun takip ettiği belirtilmiştir. Hastalık ve zararlı görülmemiş ve uyarı verilmemiştir. İklim koşullarına bağlı olarak hasatta 15 gün erkencilik söz konusu olduğu söylenmiştir.

Saruhanlı: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nce bugüne kadar zeytin sineği için üç kez uyarı verildiği, daha önce yapılan tuzak sayımlarında 15-20 olan zeytin sineği, 400-450 civarına ulaştığı, bazı bölgelerde ise halkalı lekeye rastlandığı bildirildi. Yapılan görüşmelerde, fidan tırtılı zararının yoğun olduğu ve hasatta erkencilik olduğu gözlemlendi. Geçen sene kuyulara konulan 400 kalibre sofralık zeytinin yağ üretimi için çekildiği ve yer yer el ile yapılan hasat işleminin makinalı (dal sarsıcı) hasata döndüğü söylendi.

Gölmarmara: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nce fidan tırtılı ve zeytin sineği için üç kez uyarı verildiği belirtildi. Yer yer dal kanserinin ve verticilium görüldüğü ve bölgede budama sıkıntısının olduğu belirtildi. Organik zeytin yetiştiriciliğinin arttığı belirtildi. Bölgede yapılan görüşmelerde, doludan kaynaklı kalite kaybı olduğu ve ağaçlarda su stresine bağlı olarak danelerde buruşukluk olduğu gözlemlendi.

Akhisar: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Ziraat Odası ve üreticilerle yapılan görüşmelerde, hastalık ve zararlılar konusunda gerekli uyarıların yapıldığı, üreticilerin de uyarılar doğrultusunda tedbirler aldığı belirtildi. Bu sebeple, bölgedeki zeytinin verim ve kalitesinin yüksek, zeytin bahçelerinin bakımlı olduğu gözlemlendi. Kuyularda geçen seneden kalma ürün bulunduğu, domat ve uslu çeşitlerinde hasatın başladığı ve genel olarak erkencilik olduğu görüldü. İlçe Müdürlüğü,

Ziraat Odası ve üreticiler arasında elektronik ortamda hızlı bilgi akışı olduğu ve bu durumdan üreticilerin, kurumların memnun olduğu gözlemlendi.

Kırkağaç: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapılan görüşmede zeytin güvesi ve kabuklu bit için bir uyarı verildiği ve zeytin sineği ile fidan tırtılının yoğun olduğu belirtildi. Kuraklığın devam etmesi halinde sulanmayan alanlarda önemli düzeyde verim düşüklüğüne neden olacağı öngörüldü.

Soma: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapılan görüşmede, sıcaklıkların düşmesi ile zeytin sineğinin arttığı ve dördüncü kez uyarı verileceği belirtildi. Ayrıca zeytin güvesi ve kabuklu bit için de ilan verilmiş, fidan tırtılı zararı olduğu bildirilmiştir. Bir bölgede ise, zeytin kızıl kurduna rastlandığı ve dökülmeler için ilan verildiği bildirildi.

Salihli: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve üreticilerle yapılan görüşmelerde, zeytin sineğinin çok olduğu, üç defa ilan verildiği ve dördüncü defa ilan verileceği, fidan tırtılı zararının erken başladığı ve dördüncü neslinin meyveye zarar verdiği belirtildi. Ayrıca, 5000 dönüm yeni zeytinliklerin kurulduğu bildirildi. Ortalama 400 ton zeytin yağı stoğunun olabileceği söylendi.

Ahmetli: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapılan görüşmelerde İlçede fidan tırtılı görüldüğü, 2015 yılından beri halkalı leke hasatlığı için yapılan mücadelenin sonuç verdiği ve hastalığın görülmediği söylendi. Zeytin sineğinin yoğun olduğu ve gerekli uyarıların verildiği belirtildi.

Turgutlu: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nce, zeytin kabuklu bit için uyarı verildiği, fidan tırtılı zararının olduğu ve verimin yoğun olmadığı için tanenin iri olduğu belirtildi.

Köprübaşı: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nce, zeytin halkalı leke için Şubat ve Nisan aylarında düzenli olarak bordo bulamacının yapıldığı, zeytin sineği ve zeytin güvesi için uyarılar verildiği ve gerekli mücadelenin yapıldığı, zeytin dal kanserine rastlanmadığı belirtildi. ÇATAK Projesine dahil olan üreticilerin, zeytin sineği ve güvesi için cezbedici tuzaklar kullandığı belirtildi.

İZMİR:

2018 yılında İl genelinde kuraklığın yüksek düzeyde etkili olduğu, danelerin tam irileşemediği, büzüştüğü gözlenmiş ve periyosiditeye bağlı olarak ürün miktarında azalma gözlemlenmiştir.

Özellikle taban arazilerde bulunan plantasyonlarda yer yer halkalı leke hastalığına rastlanmıştır. Zeytin sineği zararlısının yüksek popülasyon artışları, zirai mücadele yapılmayan bölgelerde zarara neden olduğu görülmüştür. İzmir ili genelinde bugüne kadar tuzak takipleri devam etmiş ve gerek duyulduğunda ilanlar verilmiştir.

İzmir ilçelerine ait 2018-2019 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir tablo ilişikte sunulmuştur. Buna göre, toplam **16.248.942 adet meyve veren, 3.053569 adet meyve vermeyen** ağaç mevcut olup, ağaç başına ortalama **6,3 kg. zeytin verimi** ile **102.756 ton zeytin danesi** alınacağı, **bunun 20.340 tonunun sofralığa, 82.382 tonunun yağlığa** ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5,4 randıman ile 15.389 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

Gidilmeyen ilçeler için İVA verilerinden, geçen yılki değerlendirmelerden, kişi ve kurumlarla yapılan görüşmelerden faydalanılarak ilçelerin ortalaması alınmıştır.

Kemalpaşa: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve Ziraat Odası ile yapılan görüşmede, zeytinin bölgede ana ürün olmadığı, parsellerin eski ağaçlardan oluştuğu ve kültürel bakım işlemlerinin tam olarak yapılmadığı belirtildi. Zeytin sineği için iki defa ilan verildiği bildirildi.

Torbalı: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve Torbalı Tariş yetkilisi ile yapılan görüşmede, halkalı lekeye karşı uyarı yapıldığı belirtildi.

Bayındır: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve Bayındır Tariş yetkilisi ile yapılan görüşmede, halkalı leke probleminin olduğu, ulaşılan yerlerde bakırlı preparatlar ve bordo bulamacının yapıldığı, zeytin sineği için uyarılar verildiği ve bu dönemde zeytin sineğinin arttığı belirtildi. Dağ köylerine ve diğer köy kahvelerine Ocak-Şubat aylarında yayım çalışmaları yapıldığı bildirildi. Sofralık piyasasının olmadığı ve zeytinlerin yağlık olarak değerlendirildiği, verimin düşüklüğünden dolayı bazı yağhanelerin çalışmayacağı belirtildi.

Ödemiş: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve Ödemiş Tariş yetkilisi ile yapılan görüşmede, hasatta erkenciliğin (15-20 gün), zeytin kurudu ve sineğinin, ayrıca kurulan tuzaklarda zeytin sineğinde artışın olduğu belirtildi. El ve makinalı hasatın olduğu, makinalı hasat yevmiyesinin 200 TL olduğu ve toplama yevmiyesinin 75 TL olduğu belirtildi.

Tire: İlçe Müdürlüğünce zeytin kurdu ve zeytin sineğine ilan verildiği belirtildi. Özellikle ovalık alanlarda ürünün bol, dağ kesiminde ise daha az olduğu; ayrıca rekoltenin geçen yıla göre %50 daha

düşük olduğu, çiftçiler tarafından ilaçlama yapılmadığı için zeytin sineğinden dökülmelerin olduğu belirtildi. Ayrıca, yer yer verticiliumun görüldüğü bildirildi.

Menderes: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapılan görüşmede, Tekeli bölgesinde gövde kurduğunun yoğun zarar verdiği, rüzgar olmayan yerlerde halkalı lekenin olduğu ve sulanmayan arazilerde buruşma olduğu belirtildi. Zeytin sineği için ilan verildiği, fidan tırtılı zararının özellikle genç ağaçlarda olduğu bildirildi. Bölgede yoğun yetiştiriciliği yapılan gemlik çeşidinin büyük oranda yağlık olarak değerlendirildiği ve erkenciliğin söz konusu olduğu saptandı.

Seferihisar: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından zeytin sineği ve halkalı leke hastalığı için uyarılar verildiği belirtildi. Geçen yıla göre ürün miktarında büyük düşüş olduğu gözlemlendi.

Selçuk: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapılan görüşmede, zeytin sineğine ilan verildiği belirtildi. Yapılan arazi gözlemlerinde zeytin sineği zararına rastlandı.

Urla: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapılan görüşmede halkalı leke ve zeytin güvesi ve zeytin sineği için uyarı verildiği bildirildi. Geçen yıla göre rekoltenin çok daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Karaburun: ilaçlama, gübreleme, budama ve sulama gibi bakım işlerinin oldukça sınırlı düzeyde yapıldığı belirlendi. Bugüne kadar zeytin sineği için uyarı verildiği İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından belirtildi. Yapılan arazi gözlemlerinde meyve dökümlerinin yoğun olduğu görüldü.

Sonuç olarak; Manisa-İzmir Bölgesi 2018/2019 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden, sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

3-) 2018-2019 SEZONU ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ AYDIN, MUĞLA BÖLGESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU:

2018–2019 sezonu Güney Ege Bölgesi, Muğla ve Aydın illeri zeytin ve zeytinyağı rekoltesini tespit etmek amacıyla görevlendirilen heyetimiz çalışmalarını Ege Bölgesinin güneyinden, yani Aydın ilinin kuzey ilçelerinden Muğla ilinin güney ilçelerine bağlı zeytin yetiştirilen bölgelerde 10-16 Eylül 2018 tarihleri arasında tamamlamıştır.

- Çalışmalarımızda heyetimiz Aydın'ın kuzey ilçelerinden başlayarak Muğla ilinin güney ilçelerine kadar olan köy ve beldelerinde bulunan zeytinliklerde teknik incelemeler yapmış, Tarım ve Orman Bakanlığı İl ve İlçe Müdürlükleri, Tarım Satış Kooperatifleri, üreticiler, zeytin ve zeytinyağı işletmeleriyle görüşmeler gerçekleştirmiştir.
- Rekolte heyetlerinin çalışma programında yer alan ilçelerde üretim miktarları ile üretimin sofralık ve yağlık olarak dağılımı; heyet üyelerinin arazi gözlemi, sektör ve Tarım ve Orman Bakanlığı İl/İlçe Müdürlükleri ile görüşmeleri sonucunda tahmin edilmiştir.

Sonuç olarak; Güney Ege Bölgesi 2018/2019 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

AYDIN

2018–2019 Sezonu zeytin ve zeytinyağı rekoltesi tahmin heyeti olarak Aydın İli Germencik, İncirliova, Koçarlı, Köşk, Kuyucak, Sultanhisar, Buharkent, Nazilli, Yenipazar, Karacasu, Bozdoğan, Karpuzlu, Çine, Kuşadası, Söke, Efeler, Didim İlçeleri ve köylerinde bulunan zeytinliklerde gerekli incelemeler yapıldı.

Zeytincilikte önemli bir yere sahip olan bu ilde üreticiler, kooperatifler, sanayiciler ile Tarım ve Orman Bakanlığı il ve İlçe Müdürlükleri'nde ilgili teknik personellerle yapılan görüşmeler sonucunda 2018/2019 zeytin ve zeytinyağı sezonu ile ilgili bilgiler edinilmiştir.

Bu yıl, bölge genelinde ürün rekoltesinin bahçeler ve yöreler bazında farklılık gösterdiği ve rekolte verilerinde en az ürünün genellikle vadi içi alanlardaki zeytinliklerde olduğu gözlenmiştir.

Aydın ili ve ilçelerinin sulanmayan yerlerinde kuraklığa bağlı olarak tanelerde buruşmalar gözlenmiştir. Bu durumun eylül ayında yağacak yağışlarla beraber sorun teşkil etmeyeceği tahmin edilmektedir. Hasat dönemi tahmini olarak geçtiğimiz yıla oranla 15-20 gün erken olacağı gözlemlenmiştir. Zeytinlerde kararmalar başlamıştır.

Yapılan arazi gözlem ve incelemeler neticesinde ayrıca sektör bileşenleri ve üreticilerden alınan bilgiler doğrultusunda Zeytin Sineği zararı yoğun şekilde etkili olmuştur.

Özellikle taban arazilerde bulunan plantasyonlarda halkalı leke hastalığından dolayı yapraklarda yoğun dökülmeler gözlemlenmiştir.

Sofralık olarak üretim yapan Buharkent, Kuyucak, Didim bölgeleri ile Karacasu, Germencik ilçelerinde dolu ve zeytin sineği zararından dolayı zeytinlerde tahribat meydana gelmiş ve sofralık zeytinlerin yağlığa kayacağı tahmin edilmektedir.

Ayrıca Aydın ili ve ilçelerinde meyvelerde dökülmeler gözlemlenmiş, bu dökülmelerin zeytinlerdeki hastalık (meyvelerde kahverengileşme ile meyvelerde lezyonlar görülmüş meyveleri kısmen veya tamamen çürüttüğü tespit edilmiş, bunun Antraknoz olabileceği tahmin edilmektedir.) ve zararlılardan olabileceği düşünülmektedir.

Genel olarak Aydın ilinde ve ilçelerinde bulunan ağaçların budama, sulama, gübreleme ve diğer kültürel işlemlerin tam olarak gerçekleştirilmediği gözlemlenmiştir. Bundan kaynaklı verim düşüklüğü gerçekleşebilmektedir.

Ürünün az olduğu veya hiç olmadığı ağaçlarda sürgün gelişiminin iyi durumda olduğu gözlemlenmiş bu durumun uygun koşullar oluşması ile beraber gelecek ürün döneminde tatminkar verim elde edilebileceği kanaati oluşmuştur.

Bölgede üreticilerin, ürettikleri zeytinyağını zorunlu haller dışında toptan satmama eğiliminde oldukları ve stokta bekleterek küçük partiler halinde, markasız ambalajlı olarak satmaya çalıştıkları öğrenilmiştir.

Aydın ilçelerine ait 2018 yılı zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda belirtilmiştir. Buna göre, toplam **22.387.754 adet meyve veren, 2.514.812 adet meyve vermeyen ağaç** mevcut olup, ağaç başına ortalama 9 kg. zeytin verimi ile **200.889 ton zeytin danesi** alınacağı, bunun **31.985 tonunun sofralığa, 168.904 tonunun yağlığa** ayrılacağı, bundan da ortalama 5,0 randıman ile **33.781 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

MUĞLA

Muğla ilinde Merkez, Bodrum, Milas, Yatağan, Dalaman, Datça, Fethiye, Kavaklıdere, Köyceğiz, Marmaris, Ortaca, Ula, Seydikemer ilçelerine bağlı köy ve beldelerde bulunan zeytinliklerde gerekli incelemelerde bulunulmuştur.

Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı İl/İlçe Müdürlükleri, Tarım Satış Kooperatifleri, zeytinyağı işletmecileri ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2018-19 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır.

Bu yıl, bölge genelinde ürün rekoltesinin bahçeler ve yöreler bazında farklılık gösterdiği ve rekolte verilerinde en az ürünün genellikle vadi içi ve taban alanlardaki zeytinliklerde olduğu gözlenmiştir. Muğla ili ve ilçelerinin sulanmayan yerlerinde kuraklığa bağlı olarak tanelerde buruşmalar gözlenmiştir. Bu durumun eylül ayında yağacak yağışlarla beraber sorun teşkil etmeyeceği tahmin edilmektedir. Hasat dönemi tahmini olarak geçtiğimiz yıla oranla 25-30 gün erken olacağı gözlemlenmiştir. Zeytinlerde kararmalar başlamıştır.

Yapılan arazi gözlem ve incelemeler neticesinde ayrıca sektör bileşenleri ve üreticilerden alınan bilgiler doğrultusunda Zeytin Sineği zararı yoğun şekilde etkili olmuştur.

Özellikle taban arazilerde bulunan plantasyonlarda halkalı leke hastalığından dolayı yapraklarda yoğun dökülmeler gözlemlenmiştir.

Genel olarak sofralık olarak üretim yapan Seydikemer ilçesinde zeytin sineği zararından dolayı zeytinlerde tahribat meydana gelmiş ve sofralık zeytinlerin yağlığa kayacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca Muğla ili ve ilçelerinde meyvelerde dökülmeler gözlemlenmiş, bu dökülmelerin zeytinlerdeki hastalık (meyvelerde kahverengileşme ile meyvelerde lezyonlar görülmüş meyveleri kısmen veya tamamen çürüttüğü tespit edilmiş, bunun Antraknoz olabileceği tahmin edilmektedir.) ve zararlılardan olabileceği düşünülmektedir.

Ürünün az olduğu veya hiç olmadığı ağaçlarda sürgün gelişiminin iyi durumda olduğu gözlemlenmiş bu durumun uygun koşullar oluşması ile beraber gelecek ürün döneminde tatminkar verim elde edilebileceği kanaati oluşmuştur.

Bölgede üreticilerin, ürettikleri zeytinyağını zorunlu haller dışında toptan satmama eğiliminde oldukları ve stokta bekleterek küçük partiler halinde, markasız ambalajlı olarak satmaya çalıştıkları öğrenilmiştir

Muğla ilçelerine ait 2018-2019 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur. Buna göre, toplam **16.221.391 adet meyve veren, 1.219.435 adet meyve vermeyen ağaç** mevcut olup, ağaç başına ortalama 2,5 kg zeytin verimi ile **41.698 ton zeytin danesi** alınacağı, bunun **2.998 tonunun sofralığa, 38.700 tonunun yağlığa** ayrılacağı, bundan da ortalama 5,0 randıman ile **7.790 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

4) 2018-2019 SEZONU DOĞU AKDENİZ – GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ TAHMİN HEYETİ RAPORU

–2019 sezonu Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi zeytin ve zeytinyağı rekoltesini tespit etmek amacıyla görevlendirilen heyetimiz çalışmalarını 10-15 Eylül 2018 tarihleri arasında, Hatay, Kilis, Gaziantep, Kahramanmaraş, Osmaniye, Adana, Mersin ve Antalya İllerine bağlı ilçe ve köylerde yürütmüştür

• Çalışmalarımızda heyetimiz Adana, Hatay, Kilis, Gaziantep, Kahramanmaraş, Antalya, Osmaniye, Mersin illerinin ilçe, köy ve beldelerinde mevcut zeytinliklerde teknik incelemeler yapmış, Zeytin yetiştiricileri, Zeytin yetiştiricileri birlikleri, zeytin ve zeytin yağ işletmeleri, Prina sanayicisi, Zeytin ve Zeytinyağı Kooperatifleri ile bire-bir görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Rekolte heyetlerinin çalışma programında yer alan ilçelerde üretim miktarları ile üretimin sofralık ve yağlık olarak dağılımı; heyet üyelerinin arazi gözlemi ve sektör temsilcileri ile görüşmeleri sonucunda tahmin edilmiştir.

• Bölge genelinde özellikle gemlik çeşidinde dökülmelerin olduğu gözlemlenmiştir. Bu dökülmelerin zeytin sineğinden olduğu belirtilmiş ancak yapılan incelemelerde yere dökülen danelerde zeytin sineği zararının % 10 seviyelerinde olduğu diğer dökülmelerin kuraklık ve erken olgunlaşma neticesinde olduğu görülmüştür.

• Yapılan genel saha çalışmaları neticesinde, meyve tutumunun bölgelere göre değişiklik gösterdiği, lokal olarak Halkalı leke (*Spilocaea oleaginea*) hastalığı ve Gemlik plantasyonlarında Ağaç Sarı Kurdu (*Zeuzerapyrina*) zararını geçmiş yıllara oranla daha az olduğu tespit edilmiştir.

• Bölge genelinde zeytine olan yoğun ilgi nedeniyle, kültürel işlemlerin yapılmasına gayret edildiği gözlemlenmiştir.

• Kuraklık ve aşırı sıcaklar nedeniyle bazı bölgelerde küçük ve buruşuk meyvelerin varlığı görülmüştür.

• Bazı bölgelerde lokal dolu zararı olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde 2018-2019 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur. Buna göre, toplam **44.364.257 adet meyve veren, 12.909.997 adet meyve vermeyen ağaç** mevcut olup, ağaç başına ortalama 12,8 kg. zeytin verimi ile **74.000 ton zeytin danesi** alınacağı, bunun **41.600 tonunun sofralığa, 430.400 tonunun yağlığa** ayrılacağı, bundan da ortalama 1/6 randıman ile **72.250 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

HATAY

Hatay ilinde Kırıkhan, Altınözü, Antakya, Hassa ilçelerine bağlı köy ve beldelerde bulunan zeytinliklerde gerekli incelemelerde bulunulmuştur. Sofralık zeytin ve zeytinyağı işletmecileri, üretici birlikleri, ticaret odası ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2018-19 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır.

Hatay genelinde kış aylarının ılıman geçtiği, yetersiz yağış olduğu, bazı bölgelerde dolu zararı olduğu ve zeytin dökülmelerinin erken başladığı belirtilmiştir. Bu yıl ürünün genellikle gemlik tipi zeytinlerde olduğu, diğer yerel çeşitlerde ürün miktarının geçen yıla göre az olduğu görülmüştür. Yaşanan zeytin dökülmelerinin belirtildiği gibi zeytin sineğinden değil olgunlaşma nedeniyle olduğu tespit edilmiştir.

Hatay iline ait 2018-2019 sezonunda toplam zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

Buna göre, toplam **12.492.281 adet meyve veren, 3.294.750 adet meyve vermeyen ağaç** mevcut olup, ağaç başına ortalama 7,3 kg. zeytin verimi ile **91.000 ton zeytin danesi** alınacağı, bunun **5.500 tonunun sofralığa, 85.500 tonunun yağlığa** ayrılacağı, bundan da ortalama 1/5 randıman ile **17.000 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

MERSİN

Mersin ilinde, Tarsus, Silifke, Mut ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan köylerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, sofralık zeytin ve zeytinyağı işletmecileri ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2018-19 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır. Bazı bölgelerde dolu zararı olduğu ve aşırı sıcaklar nedeniyle çiçek dökülmelerinin görüldüğü belirtilmiştir. Mersin iline ait

2018-2019 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

Buna göre, toplam **7.379.753 adet meyve veren, 5.126.399 adet meyve vermeyen ağaç** mevcut olup, ağaç başına ortalama 9,2 kg. zeytin verimi ile **68.000 ton zeytin danesi** alınacağı, bunun **11.000 tonunun sofralığa, 57.000 tonunun yağlığa** ayrılacağı, bundan da **9.000 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

ANTALYA

Antalya ilinde, Gazipaşa, Alanya, Manavgat ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan köylerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, zeytinyağı işletmecileri ve ziraat odaları ile görüşmeler sonucunda 2018-19 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır. Bölge genelinde zeytin sineği ve zeytin halkalı leke hastalığının olduğu belirtilmiştir. Antalya iline ait 2018-2019 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

Buna göre, toplam **3.716.573 adet meyve veren, 1.166.103 adet meyve vermeyen ağaç** mevcut olup, ağaç başına ortalama 14,5 kg. zeytin verimi ile **54.000 ton zeytin danesi** alınacağı, bunun **4.000 tonunun sofralığa, 50.000 tonunun yağlığa** ayrılacağı, bundan da **10.000 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

ADANA

Adana İlinde, zeytin ve zeytinyağı işletmecileri ile görüşmeler sonucunda 2018-2019 sezonu ile ilgili aşağıdaki bilgiler alınmıştır. Bazı bölgelerde dolu zararı olduğu ve zeytin ağacı varlığının daha yüksek olduğunu ve rakamların güncellenmesi gerektiği belirtilmiştir. Adana iline ait 2018-2019 yılı zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda belirtilmiştir.

Buna göre, toplam **2.848.634 adet meyve veren, 8.205 adet meyve vermeyen ağaç** mevcut olup, ağaç başına ortalama 15,4 kg. zeytin verimi ile **44.000 ton zeytin danesi** alınacağı, bunun **6.100 tonunun sofralığa, 35.900 tonunun yağlığa** ayrılacağı, bundan da **5.000 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

KAHRAMANMARAŞ

2017–2018 Sezonu zeytin ve zeytinyağı rekoltesi tahmin heyeti olarak Kahramanmaraş İli, Türkoğlu ve Oniki Şubat İlçeleri ve köylerinde bulunan zeytinliklerde gerekli incelemelerde bulunulmuştur.

Bölgede herhangi bir olumsuz hava koşullarının yaşanmadığı, geçen yıla göre iyi bir mahsul beklendiği belirtilmiştir. Kahramanmaraş iline ait 2018-2019 yılı zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda belirtilmiştir.

Buna göre, toplam **1.666.815 adet meyve veren, 1.237.653 adet meyve vermeyen ağaç** mevcut olup, ağaç başına ortalama 13,5 kg. zeytin verimi ile **22.500 ton zeytin danesi** alınacağı, bunun **1.000 tonunun sofralığa, 21.500 tonunun yağlığa** ayrılacağı, bundan da **3.750 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

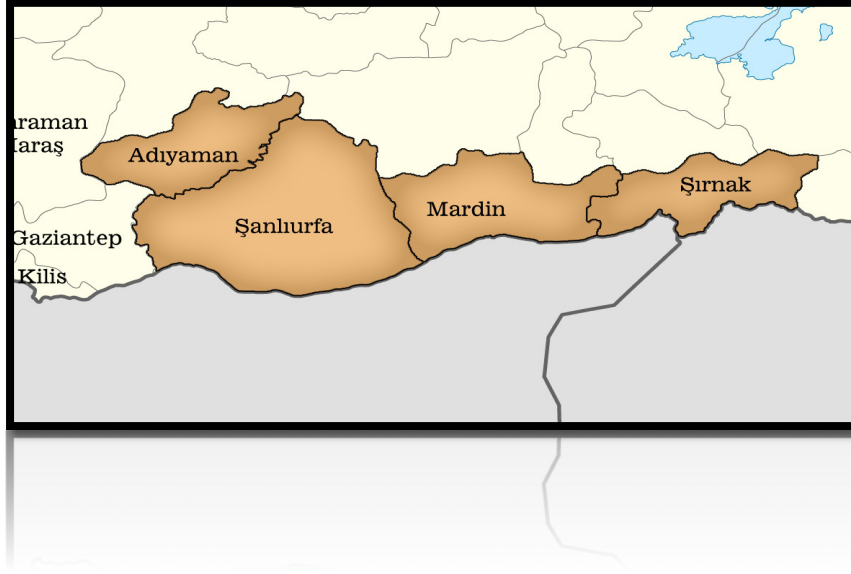
OSMANİYE

Osmaniye ilinde, Merkez ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan köylerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, sofralık zeytin ve zeytinyağı işletmecileri ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2018-19 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır.

Bazı bölgelerde dolu zararı olduğu belirtilmiştir. Heyetimizce yapılan incelemelerde kuraklığa bağlı buruşmalar olduğu tespit edilmiştir. Osmaniye iline ait 2018-2019 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

Buna göre, toplam **3.256.226 adet meyve veren, 549.548 adet meyve vermeyen ağaç** mevcut olup, ağaç başına ortalama 20 kg. zeytin verimi ile **65.000 ton zeytin danesi** alınacağı, bunun

5.500 tonunun sofralığa, 59.500 tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da **9.000 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

KİLİS

Kilis ilinde, Musabeyli, Merkez ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan köylerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, sofralık zeytin ve zeytinyağı işletmecileri ve üretici kooperatifi ile görüşmeler sonucunda 2018-19 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır.

Geçen iki sezonun ardından bu yıl iyi bir mahsul olduğu, bazı bölgelerde çiçek zamanı soğuk zararı yaşandığı belirtilmiştir. Bölge genelinde zeytin pamuklu koşnil zararlısının neden olduğu fumajin zararı görülmüştür. Kilis iline ait 2018-2019 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

Buna göre, toplam **4.074.390 adet meyve veren, 677.110 adet meyve vermeyen ağaç** mevcut olup, ağaç başına ortalama 12,9 kg. Zeytin verimi ile **52.500 ton zeytin danesi** alınacağı bunun **2.000 tonunun sofralığa, 50.500 tonunun yağlığa** ayrılacağı, bundan da **8.000 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

GAZİANTEP

Gaziantep ilinde, Oğuzeli, Nizip, Şahinbey ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan bölgelerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, sofralık zeytin ve zeytinyağı işletmecileri, prina sanayicileri ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2018-2019 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır.

Bölgede geçen iki sezonun ardından bu yıl iyi bir mahsul olduğu, meyve tutumundan sonra yağış olmadığı belirtilmiştir. Yaptığımız incelemelerde kuraklığa bağlı danelerde buruşmalar olduğu görülmüştür. Gaziantep iline ait 2018-2019 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

Buna göre, toplam **8.929.292 adet meyve veren, 850.229 adet meyve vermeyen ağaç** mevcut olup, ağaç başına ortalama 7,8 kg. zeytin verimi ile **70.000 ton zeytin danesi** alınacağı, bunun **6.500 tonunun sofralığa, 63.500 tonunun yağlığa** ayrılacağı, bundan da **11.500 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

2018-2019 SEZONU TÜRKİYE ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTE TAHMİNİ

İLLER	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg.)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
BALIKESİR	11.038.624	473.990	10,0	109.902	26.455	83.446	15.269	5,5
BURSA	11.437.422	418.660	13,0	148.686	104.081	44.606	8.921	5,0
ÇANAKKALE	4.932.871	525.413	9,0	44.288	7.750	36.538	7.308	5,0
İZMİR	16.248.942	3.053.569	6,3	102.756	20.340	82.382	15.389	5,4
MANİSA	18.674.379	3.152.198	16,6	310.067	147.648	162.419	28.525	5,6
AYDIN	22.387.754	2.514.812	9,0	200.889	31.985	168.904	33.781	5,0
MUĞLA	16.221.391	1.219.435	2,6	41.698	2.998	38.700	7.790	4,9
ADANA	2.848.927	8.205	15,4	44.000	6.100	35.900	5.000	7,6
ANTALYA	3.716.573	1.166.103	16,4	61.000	4.000	57.000	9.000	6,3
GAZİANTEP	8.929.292	850.229	7,8	70.000	6.500	63.500	11.500	5,5
HATAY	12.492.281	3.294.750	7,3	91.000	5.500	85.500	17.000	5,0
K.MARAŞ	1.666.815	1.237.653	13,5	22.500	1.000	21.500	3.750	5,7
KİLİS	4.074.390	677.110	12,9	52.500	2.000	50.500	8.000	6,3
MERSİN	7.379.753	5.126.399	9,2	68.000	11.000	57.000	9.000	6,3
OSMANİYE	3.256.226	549.548	20,0	65.000	5.500	59.500	9.000	6,6
ADIYAMAN*	338.319	492.244	12,4	4.205	861	3.344	669	5,0
ANKARA*	0	9.100	0,0	0	0	0	0	0,0
ARTVİN*	21.678	5.685	9,8	213	213	0	0	5,0
BARTIN*	400	2.222	6,0	2	2	0	0	5,0
BİLECİK*	268.452	52.324	10,4	2.785	2.785	0	0	5,0
BURDUR*	49.019	10.743	5,1	250	98	152	30	5,0
DENİZLİ*	1.181.299	459.408	17,9	21.188	6.699	14.489	2.229	6,5
DİYARBAKIR*	4.570	2.850	7,0	32	0	32	6	5,0
ESKİŞEHİR*	31.822	38.734	10,9	347	347	0	0	5,0
ISPARTA*	13.170	5.920	6,9	91	60	31	6	5,0
KARAMAN*	260.931	144.512	11,2	2.923	2.346	577	115	5,0
KASTAMONU*	9.167	935	3,2	29	29	0	0	0,0
KOCAELİ*	31141	5396	12,4	385	379	6	1	5,0
MARDİN*	281.038	155.829	8,8	3.146	2.743	403	80	5,0
ORDU*	1.245	553	2,3	3	3	0	0	5,0
SAKARYA*	336.243	38.197	13,50	4.527	2.143	2.384	477	5,0

SAMSUN*	16.473	5.909	4,4	74	74	0	0	5,0
SİNOP*	34.291	5.486	8,7	298	298	0	0	5,0
ŞANLIURFA*	1.068.342	702.534	5,8	6.150	1.549	4.600	920	5,0
ŞIRNAK*	22.160	140.466	7,9	175	54	121	24	5,0
TEKİRDAĞ*	943.210	112.444	13,0	12.255	11.034	1.221	203	6,0
TOKAT*	1.250	1.900	4,0	5	5	0	0	5,0
TRABZON*	58.115	9.648	10,0	581	581	0	0	5,0
UŞAK*	2.450	21.145	8,3	20	13	7	1	5,0
YALOVA*	788.737	82.274	10,8	8.493	8.467	26	5	5,0
ZONGULDAK*	272	0	5,0	1	1	0	0	5,0
TOPLAM	151.069.434	26.774.532	9,9	1.500.467	423.644	1.074.789	193.613	5,6

